

עץ משפט גזר מצוה
יט א טוש"ע א"ח ס"י תקט"ז ס"ף ג ב ג מ"י כ"ב ס"ב מהלכות תעניות הלכה ו' טוש"ע שס ס"ף ג:

מוסף רש"י

שייר לעמוד קודם

חיי עולם, **תורה** (שבת י.), **באסקריא דספינתא**, **בגלגוסות ארוס שמולט** **זה** **וילון הספינה** (כתובות סט: ושם: באסקריא דמכותא, ופי' מכותא וילון), **אמר אי איכא דשאל ל' כו'**, **כלומר** אט"ס שהלכות בסמורה לא שכתמי תלמודי ויש צדי לתקן לו הכניחות שסדרו רבי חייל ורבי ארשיעא בתוספתא שלהן תמנע לן סמן בתשטנטי של הש"ס ססדר רבי וליכי נקט רבי חייל ורבי ארשיעא לפי שהן עיקר כדאמרינן בעלמא כל מתניתא דלא מיתניא בי ר' חייל ור' ארשיעא לא תוכחו מינה דבי מדרשא (כתובות סט:), תנא ליה, שה לפניו ברייתא זו ושלא למלאה לה סמן במשנה ססדר רבי (שם), שקל, אין סגל (שם), והן ראויין לתת להם סילע, שאנין מונין בפתות (שם), גרמנין להם סילע, דלי דע שיקריקו המונות ויטרכו לסגל, לא הוה אמר (שם), ואם אמר אל תתנו, הרי ממה צירס ולא עשאן ויהיטם אלא בענין זה (שם), אם מתו, בלא צניס (שם), אין גרמניס להם אלא שקל, שאנין לו תפסיק את הבאסיס אמריסא והואלו ונשע את החמירס יורסיס אמריסא ודלי דוקא שקל קאמר רבי שפול יורסיא אמריסא לאומן אמריס (שם), הא מני, היכא דלמר לכו אל תמני להס אלא שקל אין טמנין להס אלא שקל, ואט"ג דסוף סוף כולו נכסי דידכו ניטו לא היקני לכו בקוטק אלא שקל בשעת והמותר חיוו מן הדקא, וליכא לאקשויי מלה הא דלמר בפרק גערה (מכותות מח), לאו כל כמיניה שיערי את בני ויפיל עמינו על גמור, דהסם הוא דלמר אל תקבירוהו ומנכסיו ונכסיו דידעי ניטו הלכן לא ציימינ ליה לקוברי מן הדקא כדי להעשיר את בניו, אלא הכא נכסי לאו דיתמי ניטו י' אלא לפי זואולמו (כתובות סט:), שריהור לסיפטא, החמירי הארמוני והמלכותין ופתמסו (סנהדרין קט:), וקטלינהו להנן דירורא, אומן בני הכפרים (שם).

רבינו חננאל

א' ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יצחק ליתי מר יקום הכא, א' ליה תנינא לא המקום מכבד את האדם אלא אדם מכבד את מקומו, שכן מציינו בסניי שכל זמן שהשכינה עליו כתיב גם הצאן והבקר אל ידעו, נסתלקה שכינה כתיב במשך הויבל המה יעלו בהר, וכן באהל מועד כל זמן שהיה נטוי כתיב וישלחו מן המחנה כל

צדוע וכל וגו', והגללו יבא מנה בן פרס, פי', חכם בן מי שלא היה אביו חכם, אצל חכם בן חכם, בסורא הוה מוהנא, בשכיבותיה דרב לא הות, וכן דליקתא בדיוקרת, ובשיכבותיה דרב הונא לא הות, ואסיקנא דלאו בזכותיהו דהני, אלא בשביל ההוא גברא דמושיל מרא לאינשי לקבורה, ובדיל ההיא איתתא דמחממא גנורא ומושלא לשיכבתה, אמרו לר' יהודה איכא מוהנא בחזירי, אמר כן [דמיינן] מעייהו לבני אדם גורנין תעניתא.

כא:

יבא מנה בן פרס, כלומר מוטב שיבא גדול בן הדיוט דפרס לא הוה אלא חלי מנה ואל יבא מנה בן מנה דהיינו רב חסדא דהיה מנה כלומר שהיה חשוב ופרס היינו יצחק אבנא דרב נחמן דלא מיקרי רב יצחק: ^[כ] **אמר** ליה זוורא אייתי בהדיהו. פירוש וכי לידה הביאו עממס שיהו אוכלות כלומר אי אפשר שלא יאכלו התצואה והזרעים: **אמרן** ליה דרב יהודה **איכא מותנא** בחזירי גזר תעניתא וכו' **עד שאני** חזירי דדמו מעייהו לבני אינשי. פירוש שצני מעיו של חזיר דומין למעים של בני אדם ויש לחוש שהיא ^(ט) על בני אדם מנאן נראה שאם יהיה דבר על עוזדי כוכצים שיש לחוש ויש להתענות דהא הכא חזינן דגזר תעניתא ^(י) מדבר שהיה בחזירין משום דדמו מעייהו לבני אדם וכל שכן דנכריס דדמו לישראל: **גבירה** לוקה. פי' זו אכן ישראל:

גורפה

הויבל המה יעלו בהר וכן מציינו באהל מועד שבמדבר שכל זמן שהוא נטוי אמרה תורה ^ג וישלחו מן המחנה כל צדוע ^ה הוגללו הפרוכת הותרו וזבין והמצורעים ליכנס שם אמר ליה אי הכי ^(ב) ניקום אנא לגבי מר אמר ליה מוטב יבא מנה בן פרס אצל מנה בן מנה ואל יבא מנה בן מנה אצל מנה בן פרס בסורא הוות דברתא בשיכבותיה דרב לא הוות דברתא סברו מיניה משום זכותיה דרב דנפיש איתחוי להו בחילמא רב דנפישא זכותיה טובא הא מילתא זוטרא ליה לרב אלא משום ההוא גברא דשייל מרא וזבילא לקבורה בדרוקרת הוות דליקתא ובשיכבותיה דרב הונא לא הוות דליקתא סברו מינה בזכותא דרב הונא דנפיש איתחוי להו בחילמא האי זוטרא ליה לרב הונא אלא משום ההיא איתתא דמחממת תנורא ^(ג) ומשיילי לשיכבותיה אמרו ליה לרב יהודה אתו קמצי גזר תעניתא אמרו ליה לא קא מפסדן אמר להו זוורא אייתו בהדיהו אמרו ליה לרב יהודה איכא מותנא בחזירי גזר תעניתא נימא קסבר רב יהודה מכה משולחת ^(ד) ממין אחד משולחת מכל המינין לא ^א שאני חזירי דדמיון מעייהו לבני אינשי אמרו ליה לשמואל איכא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא א"ל והא מרחק אמר ליכא מעברא הכא דפסיק ליה אמרו ליה לרב נחמן ^ב איכא מותנא בארעא דישראל גזר תעניתא אמר אם גבירה לוקה שפחה לא כל שכן מעמא דגבירה ושפחה הא שפחה ושפחה לא והא אמרו ליה לשמואל איכא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא ^ג שאני התם כיון דאיכא שיירתא דלווי ואתיא בהדיא אבא אומנא הוה אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא כל יומא ולאביי כל מעלי יומא דשבתא לרבא כל מעלי יומא דכיפורי הוה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדיה ^(ד) ומאי הוו עובדיה דאבא אומנא דכי הוה עביד מילתא הוה מחית גברי לחוד וגשי לחוד ואית ליה לבושא דאית ביה קרנא דהוות בזיעא כי כוסילתא כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה כי היכי דלא ניסתכל בה ואית ליה דוכתא ^ה דצינעא דשדי ביה פשיטי דשקיל דאית ליה שדי ביה דלית ליה ^ו לא מיבסוף כי הוה אתרמי ליה צורבא מרבנן אגרא מיניה לא שקיל ^ז ובתר דקאי יהיב ליה פשיטי ואמר ליה זיל בריא נפשך יומא חד שדר אביי זוגא דרבנן למיבדקיה אותבינהו ואכלינהו ואשקינהו ומך להו ביסתרקי בליליא לצפרא

(דניאל ה). שאביו של רב נחמן בר רב חסדא גדול מיצחק אביו של רב נחמן מדמיתקרי בר רב חסדא ואידך בר נחמן בר יצחק דרב חסדא דרב חסדא ^(ה) נשכונתו: בשכונתו: **איתחוי** להו **בחילמא**. להנן אינשי דסברי ^(ו) משום זכותיה דרב הוה: **הא זוטר ליה לרב**. נס זה קטן הוא לפי גדולת רב: **מרא**. פושיי"ר בלע"ז: **וצלי**. פלי"א בלע"ז: **לקבורה**. ומשום זכותיה דקבורה מדדו זו מדה כנגד מדה: **ומשיילא** לשכינתה. ומשאלתו לשכנותיה לאחר שהסיקתו משלה לפיך נמדדת השכר זה במדה: **קמאל**. ארצה שמכלה את התצואה: **לא קא מפסדא**. לא בעינן למיגזר תעניתא: **זוורא אייתו בדייהו**. בתמיה וכי לידה הביאו עמס שלא יפסידו את התצואה: **מעיהו**. בני מעיין שלהן שאין להן כרס הפנימי כשאר בהמה. וסימן רע הוא: **זי חוזאי**. מקוס במלכות בצל: **גזר תעניתא**. בעירו: **הא מרחק**. ואין לחוש שמא יבא עד כאן: **אמר להו וכי מעברא פסיק להו**. וכי מעברות ושאר מחיצות מפסיקין לפני הדבר שלא יבא: **שפחה לא כל שכן**. ויש לחוש שמא ישתלח עד כאן: **הא שפחה ושפחה**. שמי עיירות של חולה לארץ כגון זי חוזאי והערעדא דאתריה דשמואל: **שיירתא**. דאולי מצי חוזאי להרעדא: **דלווי**. מתלווה וזא עממן: ^ו **שלמא מרקיעא**. בת קול אומרת לו שלום עליך: **אבא אומנא**. מקח דס: **כי הוה עביד מילנא**. כשהיה מקח דס לבני אדם: **ורגשים** לחודיהו. לנניעותא: **דאיוס ציה קרנא**. וינטוש"א שהיה תקוע זו הקרן שהוא מקח זו ולגשים הוי מלציש לה: **ולא מנפסא**. דלאחר ^ז שהכה לא הוה ידע מאן רמי (בכסילתיה) פשיטי להסם ומאן דלא רמי: **בריא נפשך**. תבריא ענמך: **למיבדקיה**. לבדקו במעשיו: **ומך** להו **בסתרקי**. קיפל תחתיון תכשיטי אמר טפיד"ז בלע"ז לישן בנן:

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוא: **ה"ג עיר גדולה המוילאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באלותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק נגיהוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא בפרק כינד הרגל מועדת אי זהו תס ואי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דצרי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק נגיהוסוי כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ נגיהוסוי שנגח ^א פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקוס מר להכא**. דרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקוס מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכדו**. ואם אלך ואשכ שם אין המקום מכדני: **גם האלן והבקר אל ירעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד צניקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישנה לה על ^א הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^א ידים בכך: **במשוך היוצל**. צסיוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דה לאהרין ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין במחנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותן

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוא: **ה"ג עיר גדולה המוילאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באלותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק נגיהוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא בפרק כינד הרגל מועדת אי זהו תס ואי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דצרי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק נגיהוסוי כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ נגיהוסוי שנגח ^א פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקוס מר להכא**. דרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקוס מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכדו**. ואם אלך ואשכ שם אין המקום מכדני: **גם האלן והבקר אל ירעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד צניקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישנה לה על ^א הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^א ידים בכך: **במשוך היוצל**. צסיוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דה לאהרין ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין במחנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותן

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוא: **ה"ג עיר גדולה המוילאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באלותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק נגיהוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא בפרק כינד הרגל מועדת אי זהו תס ואי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דצרי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק נגיהוסוי כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ נגיהוסוי שנגח ^א פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקוס מר להכא**. דרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקוס מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכדו**. ואם אלך ואשכ שם אין המקום מכדני: **גם האלן והבקר אל ירעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד צניקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישנה לה על ^א הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^א ידים בכך: **במשוך היוצל**. צסיוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דה לאהרין ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין במחנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותן

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוא: **ה"ג עיר גדולה המוילאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באלותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק נגיהוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא בפרק כינד הרגל מועדת אי זהו תס ואי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דצרי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק נגיהוסוי כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ נגיהוסוי שנגח ^א פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקוס מר להכא**. דרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקוס מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכדו**. ואם אלך ואשכ שם אין המקום מכדני: **גם האלן והבקר אל ירעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד צניקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישנה לה על ^א הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^א ידים בכך: **במשוך היוצל**. צסיוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דה לאהרין ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין במחנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותן

זיוס אחד אין זה דבר. דאקראי בעלמא הוא: **ה"ג עיר גדולה המוילאה אלף וחמש מאות רגלי** ^(א) **יאלו הימנה תשעה מסיס וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה צעיר קטנה: **כפר עכו דרוקרת נ"א דיוקרא עיר ששמה יו"ד** והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באלותיות: **ה"ג יאלו הימנה ג' מסיס** ^ו **בג' ימים: ריחק נגיהוסוי**. בשור מועד קאי בצבא קמא בפרק כינד הרגל מועדת אי זהו תס ואי זהו מועד כל שהעידו זו ג' ימים דצרי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו זו ג' פעמים זיוס אחד ר' יהודה סבר כתיב או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשום מתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים ור"מ סבר ריחק נגיהוסוי כשנגח בג' ימים זה אחר זה חייז קירצ נגיהוסוי שנגח ^א פעמים זיוס אחד לא כל שכן: **ליקוס מר להכא**. דרב נחמן בר יצחק הוה ימיז בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב חסדא ליקוס מר מהתם וליתי לימיז גבאי: **פנינא**. מני אנא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכדו**. ואם אלך ואשכ שם אין המקום מכדני: **גם האלן והבקר אל ירעו** דמשום שכינה היה הר סיני מכודז ומקודש: **אל מול ההר ההוא**. מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו ^(א) נסתלקה השכינה במשך היוצל וגו'. ואע"ג דהאי קרא בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו זיוס הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים זיוס קבלת עשרת הדברות עד אחד צניקן שהוקס המשכן ונסעה חוזה שכינה מן ההר וישנה לה על ^א הכפורת ושם צאהל מועד נשית המורה כללותיה ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתמר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שצמנין לריץ מנין אחר להמירו ובראש קונטרס רומי אתה מואל תשובת ^א ידים בכך: **במשוך היוצל**. צסיוס השופר כשתסתלק השכינה. דרך דה לאהרין ולמשוך התקיעה בשעת סיוס: **הוגללו הפרוכת**. שהיו נגללין בשעת נסיעתן ^(א) היו נוסעין כולן ובאין זציס ומאורעיס ונכנסין במחנה: **פרס**. חלי מנה. ולשון פרוסה כמו פרס פריסת מלכותן

דשכיחי שיירתא. מבי חוזאי להכא גזר, אבל מא"י לבבל דלא שכיחי שיירתא אי לאו משום גבירתה לא הוה גזר. אתי ליה שלמא. מכרוי עליה שלמא מרקיעא. דאית ביה קרני. כלומר אתרא לקרני.

דשכיחי שיירתא. מבי חוזאי להכא גזר, אבל מא"י לבבל דלא שכיחי שיירתא אי לאו משום גבירתה לא הוה גזר. אתי ליה שלמא. מכרוי עליה שלמא מרקיעא. דאית ביה קרני. כלומר אתרא לקרני.

דשכיחי שיירתא. מבי חוזאי להכא גזר, אבל מא"י לבבל דלא שכיחי שיירתא אי לאו משום גבירתה לא הוה גזר. אתי ליה שלמא. מכרוי עליה שלמא מרקיעא. דאית ביה קרני. כלומר אתרא לקרני.

מסורת הש"ס

א ^(א) **ב"ק בד' צ"ב סח**: **ב** ^(ב) **נ"ק בד' צ"ב סח**: **ג** ^(ג) **נ"ק בד' צ"ב סח**: **ד** ^(ד) **ס"א הוה אמי וימיז וזא**, **ה** ^(ה) **ס"א ובי הוי חוי אינש דלא אפשר ליה הוה ייביז ליה סי'**, **ו** ^(ו) **ז"ל זיוס אחד**, **זש"א**, **ז** ^(ז) **נ"ל זיוס אחד**, **זש"א**, **ח** ^(ח) **הכפורת צאהל מועד ושם נשית המורה לז"ל**, **זש"א**, **ט** ^(ט) **דכינו צדוק**, **ס"א**, **י** ^(י) **דז"ה שלמא חמרי ד"ה**, **י"ז** ^(יז) **ז"ל זש"ל שהקיף**, **כ"ז** ^(כז) **ז"ל אמר להו**,

תורה אור העלם

1. ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירֵא בָּבֶל הָרָר גַּם הַצֶּאֱן וְהַבָּקָר יֵצְלוּ יָרְעוּ אֶל מִוֶּלְ הָהָר הָהוּא: שמות לר ג
2. לא תגע בו דָּךְ בִּי יִצְאֵל בְּדָרָה: שמות יט יג
3. צו את בני ישראל וישלחו מן הַמִּצְפָּה כָּל צִדְעוֹ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְפָנֶיךָ: במדבר ה ב

הגהות הב"ח

א ^(א) **גמ' א"ל** אי הכי איקום אלף ואיורל לגבי מר: **ב** ^(ב) **שם** היכא איתתא דמתממת תנורא מע"ש רמשיילא לע"ש ^(ג) **שם** לשיבבוחא: **א** ^(א) **שם** מכה משולחת במיין אחד משולחת בכל המיין: **ד** ^(ד) **שם** למיעד כעובדיה דאבא אומנא ומאי הוו סי' כי סילתא דבי הוות סי' דלא ליסתביל דה סי' דהוה ליה דוכמא דלניעא: **ה** ^(ה) **רש"י ד"ה** עיר סי' ויצאו הימנה ט' מתיס וי' כגון כפר עכו אלף וחמש מאות וכו' צעיר קטנה הס"ד ואח"כ מה"ד דיוקרת נ"א יו"ד קרת עיר ששמה יו"ד והיא עיר קטנה על שם סי' כז"ל ומיתות כפר עכו נמחק: **ו** ^(ו) **ד"ה** אל מול סי' שהשכינה עליו הס"ד ומי"ד נסתלקה וכו' ובראש קונטרס תשובות רומי: **ז** ^(ז) **ד"ה** הוגללו וכו' והיו נוסעין וכו' במחנה שכינה הס"ד: **ח** ^(ח) **ד"ה** איתחוי וכו' דמשום זכותיה: **ט** ^(ט) **תוס' ד"ה** אמרו סי' ויש לחוש שהיא דבר על בני אדם: ^(י) **בא"ד** אדבר שהיה בחזירין. ג"כ וקניא דלמרינן דשטנא תמרי אומי לא שלטא:

לעזי רש"י

פושיי"ר [פושייו"ר]. מעדר. פלי"א [פיל"א]. יעה. וינטורש"א. כוס הקוה. טפיד"ו [טרפיד"ד]. שטיח.

רבינו גרשום

ריחק נגיהותיו. שנגח בני ימים היו מועד. קירוב נגיהותיו. שנגח ג' ביום אחד, לא כ"ש. מעברו מפסקיו. כלומר שיירות מצויין שעוברין במעברות מבי חוזאי להכא. כיון